

Natalia Kapinos,
PhD in Economics
Sumy National Agrarian University
Viktor Goncharov,
Senior Lecturer
Sumy National Agrarian University
Vadim Kuzmin,
Student of 2m course of specialty geodesy and land management
Sumy National Agrarian University

EUROPEAN EXPERIENCE OF LAND USE DEVELOPMENT PLANNING AT THE LOCAL (MUNICIPAL) LEVEL

Капінос Н.О.,
Кандидат економічних наук
Сумський національний аграрний університет
Гончаров В.В.,
Старший викладач
Сумський національний аграрний університет
Кузьмін В.О.
студент 2м курсу спеціальності геодезія та землеустрій
Сумський національний аграрний університет

ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ДОСВІД ПЛАНУВАННЯ РОЗВИТКУ ЗЕМЛЕКОРИСТУВАННЯ НА МІСЦЕВОМУ (МУНІЦИПАЛЬНОМУ) РІВНІ

Abstract. *This article examines the foreign experience of land use development planning at the local level. The main types of spatial planning at the regional and local levels are considered. Landscape planning used in Europe is based on the principles developed in Germany, which is currently reflected in environmentally friendly planning at the level of federal states and regions. The experience of European countries is important for Ukraine in the development of land management at the local level.*

Keywords: *land management, ecology, landscape planning, territory, municipality, reform.*

Анотація. *У даній статті проведено дослідження зарубіжного досвіду планування розвитку землекористування на місцевому рівні. Розглянуті основні види планування територій на регіональному та місцевому рівні. Ландшафтне планування яке використовується в Європі ґрунтується на принципах, розроблених в Німеччині, яке на цей час знайшло своє відображення в екологічно орієнтовному плануванню на рівні федеральних земель і регіонів. Досвід Європейських держав має важливе значення для України в розвитку землеустрою на місцевому рівні.*

Ключові слова: *землеустрій, екологія, ландшафтне планування, територія, муніципалітет, реформа.*

Існує безліч видів планування розвитку землекористування територій на регіональному та місцевому (муніципальному) рівні: просторове (територіальне), стратегічне, програмне, ландшафтне, комплексне [1]. Ці види найбільш часто згадуються в літературі і використовуються в практичній діяльності. Незважаючи на різні назви, у всіх видів планування є два загальних, що визначають їх схожість, ознаки – характер діяльності (планування) і об'єкт

дослідження і впливу (територія). Крім того, очевидно, що всі різні види планування повинні бути спрямовані на досягнення спільної мети – забезпечення сталого розвитку як території в цілому так і конкретно землекористування. В європейських країнах просторове (територіальне) планування має більш самостійний статус і включає в себе, як правило, весь комплекс містобудівного проектування і землеустрою з обов'язковим законодавчим обґрунтуванням. І, нарешті, ландшафтне планування, яке входить в систему просторового (територіального) планування і є його невід'ємною частиною практично у всіх розвинених європейських країнах.

У 1960-1970-і роках в Європі відбувалося активне реформування систем просторового (територіального) планування, пов'язане в основному з реформами і зміною владних повноважень місцевих органів управління в країнах з ринковою економікою [2]. Крім того, в ці роки різко змінилися економічні умови розвитку, зросла конкуренція за використання ресурсів. У деяких країнах, наприклад в Бельгії, незважаючи на реформи муніципалітетів, формальні процедури планування залишалися деякий час колишніми, в інших, таких як ФРН, відбулися дуже важливі зміни в системі планування, серед яких – участь громадськості в процесах обґрунтування планових рішень [3].

У той же час з посиленням гостроти екологічних проблем ставало очевидним, що чинне загальне просторове (територіальне) планування не в змозі повною мірою задовольнити природоохоронні та екологічні вимоги [4]. Виникла необхідність в системі планування, здатної враховувати особливості ландшафтно-організації території та сприяти оптимізації взаємин у системі суспільство-природа. За допомогою введення в загальні планувальні розробки ландшафтного планування стало можливим враховувати як ландшафтно-екологічні, так і соціально-економічні аспекти просторового (територіального) розвитку. Практично у всіх країнах Європи системи ландшафтного планування ґрунтуються на принципах, розроблених і використовуваних в Німеччині, оскільки саме тут зародилося і сформувалося саме поняття «ландшафтне планування».

В Німеччині ландшафтне планування має давні корені. Його розвиток походить уявленням від «Поліпшення земель» і «Прикрашання земель» – початку ХІХ століття [5]. Іншим його джерелом є рух на захист природи і Батьківщини. Воно виникло в кінці ХІХ століття як реакція на індустріалізацію країни і руйнування природи. У федеральному законі 1976 ландшафтне планування було вперше закріплено юридично як планувальний інструмент захисту ландшафту, догляду за ландшафтом і його розвитку.

Таким чином, спочатку ландшафтне планування утвердилося в Німеччині в якості планувальної дисципліни. Сформовані ж останнім часом його принципи та методи перетворили ландшафтне планування в важливий і визнаний інструмент охорони природи. Разом з тим різкі громадські та господарські зміни останніх років знову викликали в Німеччині гостру дискусію про правильні шляхи забезпечення екологічно сталого розвитку. У цій дискусії головним було питання про те, які планувальні інструменти можуть забезпечити реалізацію ідей про сталий розвиток, висунутих на конференції ООН в Ріо-де-Жанейро в 1992 році в «Порядку на 21 століття». Розробка форм

планування і прийняття рішень, що роблять істотний вплив на стан природи і ландшафту, здійснюються в Німеччині на різних рівнях.

Ландшафтне планування вносить свій вклад в екологічно орієнтоване планування як на рівні федеральних земель, так і регіонів. При цьому слід мати на увазі, що досягнення нових цілей розвитку можливо тільки в тому випадку, якщо цьому сприяє безліч людей, що в повній мірі відноситься і до ландшафтного планування. Воно повинно виконуватися за участю населення – на етапі розробки, особливо на етапі виконання планувальних пропозицій. Останнім часом все більше число людей схильні вважати непорушену довкілля найважливішою основою якості їх життя. Ґрунт, вода, повітря і клімат, рослини і тварини – це природні основи життя людей. У цьому контексті збереження здатності природи і ландшафту протистояти навантаженням на довгий термін представляє вищу мету. Прийняти на себе відповідальність за досягнення цієї мети – завдання не тільки природоохоронних установ, а й усіх проектувальників, що мають справу з природою і ландшафтом.

Відповідно, можна виділити наступні тренди в територіальному плануванні:

- отримують розвиток комплексні, наскрізні форми планування;
- системи планування реагують на зростаючий вплив ринкових факторів;
- процедури планування стають більш гнучкими;
- в деяких країнах (Іспанії, Бельгії) відбувається децентралізація планування;
- зростає загальне розуміння значущості урбанізованих територій для забезпечення сталого розвитку;
- роль держави як останньої інстанції у прийнятті рішень зберігає своє принципове значення.

Отже, завдання ландшафтного планування в різних країнах виконуються досить різним чином. Екологічні вимоги до територіального планування далеко не у всіх країнах і не на всіх адміністративних рівнях присутні у вигляді цілісних концепцій. Завданням і етапам ландшафтного планування в різних країнах надається неоднакове значення. В цілому ландшафтному планування в європейських країнах належить в майбутньому стати одним з напружених полів активності. Для України це обумовлює здійснювати пошук власних підходів у контексті із землепорядним плануванням, яке уособлює в собі соціально-економічні та екологічні заходи.

Література

1. Новаковський Л.Я. Довідник із землеустрою: 4-те вид., перероб. і доп. Київ: Аграрна наука, 2015. 492 с.
2. Кошкина Л.И. Государственное регулирование земельных отношений за рубежом. Москва: Трида Плюс, 2001. 222 с.
3. Волков С.Н. Землеустройство в Германии: учебное пособие. Москва: ГУЗ, 2003. 152 с.
4. Дорош О.С. Теоретико-методологічні засади територіального планування землекористування: монографія. Херсон: Гринь Д.С., 2012. 434с.
5. Концепция и опыт ландшафтного планирования в Германии как модель сложившейся системы. URL: <http://www.irigs.irk.ru/docs/lndscpln/3.html> (дата звернення: 21.10.2020).